

Wat achter ons ligt

Wat was het weer heerlijk om in ‘eigen’ gemeente terug te zijn. De begonnen zomervakantie veroorzaakte nog geen hele grote gaten in de kerk, en zo zaten we samen rondom het Woord. Zoals ik vorige week al schreef, roept de roeping van Abram meteen al vragen op. In Genesis 11 lijkt zijn vader Terah al eerder met een reisplan richting Kanaän te zijn begonnen. In de rede van Stefanus (Hand.7:4) wordt toch wel duidelijk dat de Heere Abram in Ur al geroepen had; zijn vader en Lot moeten zijn meegegaan, maar blijkbaar nam Terah toch wel de leiding. Hoe kwamen ze dan in Haran terecht, terwijl dat zo’n eind uit de richting is? Dat weten we niet. Óf Terah is zijn eigen weg gegaan óf de Heere leidde hen (zoals Hij wel vaker doet) via een omweg naar het beloofde land. Wel is duidelijk dat Terah met Abram en Lot in Haran is blijven steken. Een aangrijpende gedachte! Dat je de pelgrimsreis opgeeft, niet meer leeft vanuit roeping en verlangen. Maar dat je het zo wel best vindt. Niet al te goddeloos maar ook niet al te vroom. En dat de Heere Abram, na de dood van zijn vader, dus opnieuw aan zijn roeping moet herinneren: komt laat ons voortgaan, kinderen! De eenvoudige geloofsgehoorzaamheid van Abram is ronduit indrukwekkend; zij wordt ons in Hebr.11:8 tot voorbeeld gesteld. Geloven is wat dat betreft zo eenvoudig: naar allerlei stemmen hoef je niet te luisteren, zoals je gevoel, je verstand, de wereld, de duivel, je eigen boze hart – al die stemmen kun je laten voor wat ze zijn. Je hoeft maar op één stem af te gaan. Maar daar ligt voor ons toch blijkbaar vaak een probleem. Hoe eenvoudig geloven ook mag lijken, al die andere stemmen geven niet op. En we zijn er vatbaarder voor dan we denken en willen. Toch weet de Heere met overmacht Zijn stem te laten klinken. En daarom is Abram gegaan. Tegen alles in. Door de grote beloften van de roepende God. Komt u ook (weer) in beweging?

Wat voor ons ligt

Komende zondagmorgen lezen we hoe Abram aankomt in Kanaän. Hij komt op de plek waarvan de Heere zegt: hier is het! We zullen bij dit gedeelte in ieder geval stilstaan bij de landbelofte (toen en nu) voor Israël. Maar dat is niet het enige. Aangrijpend is hoe slechts een paar verzen verder het beloofde land ook een land van beproeving blijkt te zijn: er komt hongersnood. Ook de vader van alle gelovigen heeft geweten wat aanvechting is. Demonische stemmen die vraagtekens rondstrooien waar de Heere uitroepetekens plaatst. Zo blijft Abram ook een zwerver, een pelgrim. Gearriveerd is hij bepaald niet. Welke christen is dat wel? Dat zijn zij die thuiskomen bij God in de stad die fundamenten heeft.

In de avonddienst wil ik met u en jullie beginnen te lezen in het boek Amos. Ik heb daar wel even over geaarzeld. Amos is niet alleen een moeilijk boek, het is ook een boek dat voor minstens 90 procent uit oordeelsprediking bestaat. Een groot deel van die oordeelsprediking staat erg ver van ons af. Geen wonder dat elke Bijbellezer die dit boekje leest, zich afvraagt: wat moet ik hiermee? Veel is er niet over gepreekt. Nu, een serie van 10 preken zal het dan ook niet worden. Maar we mogen dit boekje niet dichtlaten. Het is, net als de andere 65 Bijbelboeken, openbaring van de levende God. Er staan dingen in waarvan de Heilige Geest wil dat wij ze weten. Zonder Amos ontbreekt ons iets van de kennis van Wie God is, van Wie de Heere Jezus is. Bovendien liggen er toch wel een paar sterke overeenkomsten met het Nieuwe Testament. Laten we eerbiedig gaan lezen en ons openstellen voor wat de Heilige Geest ons in het boek van deze boerenprofeet te zeggen heeft. Amos begint met een zevental oordeelsprofetieën tegen verschillende volken. Hij gebruikt voor deze profetieën steeds hetzelfde stramien met de getallen 3 en 4. Maar er zit ook nog een andere opbouw in: het oordeel komt namelijk steeds dichterbij Juda en Israël. De profetieën van Amos hebben grote overeenkomsten met die van Hosea en Zefanja – maar ook met de visioenen die Johannes op Patmos heeft gezien. Ze cirkelen allemaal om de komst en de verwachting van de Dag des Heeren. We bidden om leerzame diensten waarin de Heere tot ons hart wil spreken.

Op 3 augustus hopen we zowel de vervolgstof van Abram als van Amos te vervolgen. Omdat dit in de tijd wat verder weg ligt, heb ik nog niet heel concreet voor ogen welke Schriftgedeelten we precies zullen lezen. Ook hierin leidt de Heere ons van stap tot stap, van week tot week, van tekst tot tekst, van kracht tot kracht!

't Mut blienv zoas 't was

Wellicht herkent u hierin de titel van het pas verschenen boek over de samenvoeging van de gemeenten Doornspijk en Elburg, 50 jaar geleden (wat ik overigens nog niet gelezen heb). Deze titel geeft een mooie aanzet om na te denken over de vraag hoe wij als christenen in het leven staan. De titel drukt een bepaald conservatisme uit: veranderingen zijn meestal geen verbeteringen, het oude is vaak goed en beter. En wat goed is, moet je niet veranderen. Dit conservatisme is niet per definitie verkeerd, maar het is ook niet specifiek christelijk. Er zijn ook seculiere conservatieven. In de politiek worden dat meestal rechtse partijen genoemd. Maar er zijn ook conservatieve filosofen, conservatieve moslims, conservatieve atheïsten etc. Conservatief-zijn is onder andere een karakterkwesie, en niet perse een verkeerde. Conservatieven zorgen voor een gezond evenwicht met progressieven, surfen niet op iedere nieuwe golf van impulsen mee maar roepen op tot bezinning. Zomaar afscheid nemen van het oude zorgt ervoor dat je iets belangrijks en wezenlijks weggooit.

Toch kun je geen is-gelijk-teken zetten tussen conservatisme en christelijk geloof. Het christelijk geloof wordt in het Nieuwe Testament zowel door Joden als heidenen met argwaan gevolgd, omdat het 'iets nieuws' is. De Joden verdenken het christelijk geloof ervan dat ze de oude tradities van de wet en de ceremoniën overboord gooit; de heidenen hebben er grote moeite mee dat christenen radicaal afscheid nemen van oude goden en de daarbij behorende levensstijl (zie bijv. Hand. 19). Christenen zijn nieuwlichters zonder respect voor de traditie, vindt men, dus het kan nooit wat wezen. Maar wat blijkt: christenen zijn niet conservatief, maar principieel. Dat zijn twee heel verschillende dingen. Principieel-zijn betekent soms dat je juist afstand moet nemen van wat altijd zo geweest is – bekering heet dat in de Bijbel. Principieel-zijn kan evengoed betekenen dat je vernieuwingen afwijst – niet omdat het nieuw is, maar omdat het zich niet verdraagt met principiële overtuigingen uit de Schrift. Principieel-zijn betekent de ene keer dus dat je iets juist wél verandert (wijlen ds. H.G. Abma moet eens gezegd hebben: soms moet je veranderen om jezelf te blijven), en de andere keer dat je iets juist níet verandert.

Waarom ik dit schrijf? Omdat het belangrijk is dat we gesprekken en discussies in de kerk op het juiste niveau voeren. Natuurlijk moet de traditie meedoen, en natuurlijk moeten we ook in deze tijd nadenken over nieuwe woorden en vormen – maar nooit kan doorslaggevend zijn 'hoe het was' of 'dat het maar eens anders moet en we met de tijd mee moeten gaan'. Ik vind het weleens jammer dat principiële argumenten daarbij zo snel worden weggewuifd. En dat het lijkt alsof je óf conservatief óf progressief bent/moet zijn. Een van de terreinen waarop dat gebeurt, is de liturgie. Wat de afgelopen jaren veranderd is in de liturgie, is nog regelmatig onderwerp van gesprek. Dat is een goede zaak. Wie er blij mee is, heeft recht van spreken. Wie er moeite mee heeft, heeft ook recht van spreken. Maar we komen niet verder als we blijven steken in conservatieve of progressieve argumenten. We moeten afdalen naar de dieperliggende principes van wat een eredienst is, van wat nodig is om de Heere te bezingen, van wat nodig is om de gemeente bij het verkondigde Woord te bewaren. Heb je die principes helder, dan kun je overtuigd beslissingen nemen. Of dat nu gaat om beslissingen om niet te veranderen of juist wel. Zonder de kramp en de angst die bij progressiviteit en conservatisme hoort. Soms valt een principiële beslissing samen met een conservatief standpunt, soms niet. Toen ik de titel 't Mut bliëvn zoas 't was' las, dacht ik: laat ik voor de vakantieperiode een stukje bezinningsstof meegeven.

Ten slotte

Het stukje hierboven had ik geschreven voor ons eigen kerkblad Contact, maar wellicht is het ook dienstbaar voor een breder publiek. In vakantietijd is de kerkbode altijd wat dunner, terwijl we dan juist wat meer tijd hebben voor lezen en bezinning. En ik neem aan dat de thematiek overal wel speelt.

Verder een heel hartelijke groet van mijn vrouw en mij aan u en jullie allen. Dat is een groet in de HEERE.

Uw A.J.M.